

Saulėtekis

Studentų miestelis Saulėtekyje – vėlyvojo sovietmečio projektas, kuriuo siekta akademinis centrus iš Vilniaus senamiesčio perkelti už miesto ribų. Gana jaunas Vilniaus miesto rajonas, žinomas „Niujorko“ ir „Kamčiatkos“ vardais, šiandien glaudžia Vilniaus universiteto (toliau – VU), Vilniaus Gedimino technikos universiteto (toliau – „Vilnius Tech“) padalinius ir įvairių verslų centrus. Pirminė

idėja buvo vienoje vietoje įkurti studentų miestelį su bendrabučiais, fakultetais ir laisvalaikio praleidimo vietomis. Šiame maršrute galėsite susipažinti su nuolat modernėjančiu ir atsinaujinančiu studentų miesteliu, kuris plečiasi ir keičiasi iki šiol. Sekdami maršruto objektais išvysite Saulėtekio modernėjimą nuo pirmųjų pastatų iki šiandienos modernių mokslo centrų.

ATSTUMAS:
apie 3,4 km /
apie 5000 žingsnių /
reljefas – lengvas

- Iš kur kilo „Niujorko“ ir „Kamčiatkos“ pavadinimai?
- Kaip studentai leisdavo savo laisvalaikį sovietmečiu?
- Kur šiandien įvyksta moderniausi ir inotyviausi moksliniai atradimai?

1 Pirmieji studentų bendrabučiai, arba „Niujorkas“

54.726452, 25.328848
Saulėtekio al. 4

Pateiktas prašymas, gautas kvietimas studijuoti pasirinktame universitete ir atvykimas į Vilnių – pirmieji kiekvieno studento žingsniai pradant akademinį gyvenimą. O dažnam iš kito miesto atvykusiam studentui savarankiško gyvenimo pradžią žymi apsigyvenimas bendrabutyje. Studentų gyvenimo bendrabučiuose istoriją Lietuvoje galėtume sieti su XVI a. Jezuity kolegijos bursomis. Bursos dažnai būdavo skiriamos nepasiturintiems studentams – jie būdavo aprūpinami apgyvendinimu ir maitinimu. Tačiau gyvenimas bursose skyrėsi nuo šių laikų studentų gyvenimo bendrabučiuose. Kiekviena bursa turėdavo savo vyresnybę,

kuri taip pat užtikrindavo studentų auklėjimą. Tai, ką šiandien matote prieš savo akis, yra nuo XX a. 7 deš. kuriamo studentų miestelio projekto dalis. Sovietmečiu nuspręsta kurti studentų miestelį Saulėtekio rajone. Pagal pirmuosius studentų miestelio planus šioje vietovėje turėjo būti trijų sričių statiniai – apgyvendinimo, mokymosi ir laisvalaikio. Jau 1974 m. šioje teritorijoje išdygo pirmieji du studentų bendrabučiai. Studentų vadinamas „Niujorkas“ vardą gavo būtent dėl vienu pirmųjų tokio pobūdžio šešiolikos aukštų pastatų Vilniuje.

2 VU Lazerinių tyrimų centras

54.727625, 25.331449
Saulėtekio al. 10

XX a. 7 deš. lazerio išradimas tapo proveržiu fizikos moksle. Šiandien lazerius sutinkame įvairiose gyvenimo srityse: nuo butyje naudojamų lazerinių spausdintuvų iki medicinoje pritaikomų lazerinių prietaisų. Visame pasaulyje garsūs Lietuvos mokslininkų lazerių atradimai turi įtakos užsienio mokslininkų tyrimams. Profesorius Algis Petras Piskarskas laikomas lazerių mokslo pradininku Lietuvoje, o profesorius vykdyti tyrimai šviesos reiškinių ir šaltinių srityje siekė Nobelio premijos lygio tyrimus. VU Fizikos fakultetui priklausantis Lazerinių tyrimų centras įkurtas 1983 m. Šiandien Lazerinių tyrimų centre ir jame esančiame atviro priegigos komplekse „Naglis“ vykdomi lazerių fizikos, netiesinių optinių reiškinių, lazerinės spektroskopijos tyrimai, lazerių taikymo ir lazerinių technologijų kūrimo darbai.

„Pati sunkiausia problema buvo patalpos. Studentų skaičius vis didėjo, o patalpos – ne guminės. Reikėjo auditorijų ir laboratorijų, bibliotekai reikėjo patalpų knygoms, reikėjo ir bendrabučių studentams apgyvendinti, ir dėstytojams butų. Ir ne tik universitetui. Juk buvo ir kitos aukštosios mokyklos.“
Vilniaus universiteto rektorius (1958–1990), matematikos profesorius Jonas Kubilius „Iš Jono Kubiliaus atsiminimų: Saulėtekis“

3 VILNIUS TECH biblioteka

54.726315, 25.330079
Saulėtekio al. 14

Lietuvą okupavus sovietams, aukštosios mokyklos buvo performuojamos pagal sovietinį modelį. Jos tapo įrankiu diegti sovietų valdžiai palankią ideologiją. Okupacijos laikotarpiu vykdytos represijos, siekiai riboti įvairias žmonių gyvenimo sritis įtakos turėjo ir aukštosios mokykloms. Ideologijos neatitinkantys bendruomenės nariais būdavo šalinami iš universitetų, persekiojami. Vis dėlto vėlyvuosiu sovietmečiu vis labiau ryškėjo laisvos saviraiškos troškimas. Ypač tokios nuotaikos buvo juntamos tarp studentų. 8 deš. Vilniaus kultūrinį jaunimo gyvenimą papildė studentų organizuojamos diskotekos: nuo VU fizikų „sėdimosios diskotekos“ iki didelio populiarumo

sulaukusios diskotekų, tokių kaip „Studija“ ar „Amicus“. Būtent šiose „Vilnius Tech“ bibliotekos patalpose veikė diskoteka „Studija“, konkuravusi su dabartinės VU Verslo mokyklos patalpose šėlusia diskoteka „Amicus“. Diskotekose skambėdavo įvairaus žanro muzika, lietuvių grupės, užsienio grupių perkūriniai. Tačiau diskotekų lankytojai buvo nuolat stebimi, o muzikinis repertuaras turėjo būti nuolat patvirtinamas atsakingų asmenų. Nepriklausomybės laikotarpiu šias patalpas gavo „Vilnius Tech“ ir 2000 m. čia pradėjo veikti biblioteka. 2007 m. šioje bibliotekoje buvo atidaryta pirmoji Lietuvoje interneto skaitykla, kuri veikdavo visą parą.

4 Studentų bendrabučiai „Kamčiatkoje“

54.723350, 25.342644
Saulėtekio al. 25

1998 m. buvo pratęstas troleibusų tinklas gilyn į Saulėtekio gatves. Iki tol studentai, vykdamai į paskaitas Vilniaus centre ar grįždami iš jų, turėdavo pėstute kulniuoti iki Antakalnio troleibusų žiedo. Įsivaizduokite žvabius ir niūrus žiemos rytus ar vakarus ir atokų Saulėtekį... Būtent dėl tokių

kelionių ten esantys bendrabučiai gavo „Kamčiatkos“, tolimiausio Rusijos kampelio, pavadinimą. Čia bendrabučiai pastatyti kiek vėliau nei „Niujorkas“ – kai Saulėtekio studentų miestelis buvo vis labiau plečiamas. Šiuo metu čia gyvena „Vilnius Tech“ ir VU studentai.

5 Saulėtekio slėnio mokslo ir technologijų parkas

54.723554, 25.337741
Saulėtekio al. 15

Plečiantis ir modernėjant Saulėtekiui, iki šiol rajoną pildo nauji mokslo ir verslo centrai. Lietuvoje siekiant mokslo ir verslo integracijos Saulėtekyje 2003 m. įsteigtas „Saulėtekio slėnis“, apimantis VU, „Vilnius Tech“ ir kitus mokslinius centrus. Vienas iš „Saulėtekio slėnio“ tikslų – skatinti verslo ir mokslo bendradarbiavimą. O modernus, griežtų formų „Saulėtekio slėnio“ mokslo ir technologijų parko administracinis pastatas puikiai susilieja su aplinkine gamta.

Saulėtekio slėnio mokslo ir technologijų parkas

6 VILNIUS TECH

54.722654, 25.337847
Saulėtekio al. 11

„Vilnius Tech“ ištakos siekia 1956 m., kai prie Kauno politechnikos instituto buvo prijungtas Vilniaus vakarinis skyrius. Po kiek daugiau nei dešimtmečio Vilniuje esantis skyrius buvo pervadintas Vilniaus inžineriniu statybos institutu, jo rūmai Saulėtekyje pradėti statyti 1970 m. 1996 m. buvo suteiktas Vilniaus Gedimino technikos universiteto

vardas. Nuo 2020 m. ši aukštoji mokykla vadinama trumpiniu „Vilnius Tech“. 2016 m. pereinamuoju koridoriumi senieji „Vilnius Tech“ rūmai sujungti su vienuolikos aukštų, neįprastų formų administraciniu pastatu. Saulėtekyje įsikūrę „Vilnius Tech“ Aplinkos inžinerijos, Verslo vadybos, Fundamentinių mokslų ir Statybos fakultetai bei Tarptautinių studijų centras.

7 VU pastatų kompleksas

54.722532, 25.332041
Saulėtekio al. 9

XX a. 8 deš. pradėti statyti trys lygiagretūs pastatai, o juos sujungė galiniame pastatų fasade esantis korpusas. Šiandien čia įsikūrę VU Teisės,

Komunikacijos ir Fizikos fakultetai. Taip pat čia veikia ir VU Informacinių technologijų paslaugų centras, kurio ištakos siekia pirmąją Skaičiavimo laboratoriją. Ši įkurta dar 1963 m. prie VU Fizikos ir matematikos fakulteto Skaičiavimo matematikos katedros. Šiai laboratorijai buvo nupirkta pirmosios skaičiavimo mašinos. Pirmoji jų – pirmosios kartos lempinė elektroninė skaičiavimo mašina „Minsk-14“, pradėjusi veikti dabartinėse Chemijos fakulteto Naugardo g. patalpose. Baigus statyti šį VU pastatų kompleksą, čia persikėlė šiuo metu vadinamas Informacinių technologijų paslaugų centras, kuris iki šios dienos užtikrina modernių informacinių technologijų paslaugų sistemas ir atstovauja universitetui šalyje ir užsienyje IT paslaugų kūrimo bei taikymo srityje.

VU pastatų kompleksas

8 Vilniaus universiteto bibliotekos Mokslinės komunikacijos ir informacijos centras

54.722958, 25.328446
Saulėtekio al. 5

VU Biblioteka įkurta 1570 m. ir yra viena seniausių bibliotekų Baltijos šalyse. Mokslinės komunikacijos ir informacijos centras (toliau – MKIC) – tai modernus VU Bibliotekos padalinys. MKIC veikia visą parą, kiekvieną savaitės dieną, tad studentui, norinčiam naktinėti prie knygų ar rašto darbų, bibliotekos durys nuolat atviros. Pats bibliotekos kompleksas, lyg trys akmenys rieduliai, stūkso miškingoje Saulėtekio dalyje, kuri suteikia savotiškos ramybės produktyviam darbui bibliotekos skaityklose. Architekto Rolando Paleko suprojektuotas bibliotekos pastatas 2013 m. buvo pripažintas geriausiu architektūros kūriniu urbanistikos ir architektūros srityse.

Vilniaus universiteto bibliotekos Mokslinės komunikacijos ir informacijos centras

9 VU Gyvybės mokslų centras

54.722283, 25.326351
Saulėtekio al. 7

2016 m. sujungus Biotechnologijos institutą, Biochemijos institutą ir Gamtos mokslų fakulteto biologines katedras buvo įsteigtas VU Gyvybės mokslų centras. Jis skirtas biologijos, ekologijos, genetikos ir kitų gamtos mokslų tyrimams. Atidžiai įsižiūrėkite į pastato eksterjerą, nes jame slypi ląstelių konjunktūrą primenantys elementai. Šiame centre taip pat įsikūrę Herbariumas ir Zoologijos muziejus. Herbariume kaupiamos, saugomos ir

įvairiais metodais mokslškai tiriamos augalų ir grybų kolekcijos, čia galite rasti eksponatų net iš XIX a., o Zoologijos muziejus yra seniausias Lietuvoje ir siekia Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės laikus. Šiame muziejuje sukaupta turtinga įvairių bestuburių ir stuburinių gyvūnų kolekcija. Herbariumas ir Zoologijos muziejus lankomi tik iš anksto susitarus.

10 Fizinų ir technologijos mokslų centras

54.723316, 25.326625
Saulėtekio al. 3

Fizinų ir technologijos mokslų centras įkurta 2010 m. Čia susijungia įvairių gamtos mokslų šakos, o jų pagrindą sudaro fizikos, chemijos ir technologijų sritys. Šis centras tapo bene didžiausiu Lietuvoje ir Baltijos šalyse esančiu mokslo centru. Jame vykdomi lazerių ir šviesos technologijų, medžiagotyros ir nanotechnologijų bei puslaidininkių fizikos ir elektronikos tyrimai. Inovatyviame centre – modernus eksterjeras, vaizduojantis vieną iš moderniausių XXI a. medžiagų grafeno kristalinę gardelę.

Fizinų ir technologijos mokslų centras

Tradicinės šventės rajone:

- Vilniaus universiteto fakultetų dienos, tokios kaip „FiDi“, „Merkurijaus dienos“, „TeDi!“ ir kt.
- VILNIUS TECH kasmetinis renginys „Night to Unite“.
- VILNIUS TECH mokslo metų pradžios šventė, diplomų teikimo šventė.

Saulėtekis

